

Uitslag van het raadgevend referendum op 6 april 2016 over de Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en Oekraïne

Kerngegevens

Colofon

Publicatie Kiesraad
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Contact

Secretariaat Kiesraad
Tel. 070-426 62 66

e-mail: kiesraad@kiesraad.nl

Website: www.kiesraad.nl

Databank verkiezingsuitslagen: www.verkiezingsuitslagen.nl

Inleiding

Op woensdag 6 april 2016 vond het eerste raadgevend referendum plaats onder de Wet raadgevend referendum die 1 juli 2015 in werking is getreden. Het raadgevend referendum had tot onderwerp de Wet tot goedkeuring van de Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en haar lidstaten, enerzijds, en Oekraïne, anderzijds. Het voorlaatste referendum dat in Nederland is gehouden, betrof het raadplegend referendum over de Europese Grondwet uit 2005. ([Uitslag referendum 2005](#))

Route naar een raadgevend referendum

Onder de Wet raadgevend referendum zijn wetten (en de stilzwijgende goedkeuring van verdragen die binnen het Koninkrijk alleen voor Nederland of een deel daarvan gelden) referendabel, op enkele uitzonderingen na. Zo kunnen er geen referenda worden gehouden over wetten die gaan over de Grondwet, de begroting of het Koningshuis.¹ Voor elke wet bepaalt de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op grond van de Wet raadgevend referendum, en in overleg met de minister die de betreffende wet in portefeuille heeft, of deze referendabel is. Als het een wet tot goedkeuring van een verdrag betreft, bepaalt de minister van Buitenlandse Zaken dat in overeenstemming met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Is een wet referendabel, dan volgt publicatie van dat besluit in de Staatscourant. Kiesgerechtigden hebben vervolgens vier weken de tijd om minimaal 10.000 geldige verzoeken in te dienen om een referendum te houden; het zogeheten inleidend verzoek. De voorzitter van de Kiesraad stelt vast of er voldoende geldige verzoeken zijn ingeleverd.

Binnen zes weken na de bekendmaking van het besluit van de voorzitter van de Kiesraad tot toelating van het inleidend verzoek, kunnen kiesgerechtigden een verklaring afleggen tot ondersteuning van het inleidend verzoek. Zestien dagen na de termijn van zes weken maakt de Kiesraad in een openbare zitting bekend of er minimaal 300.000 geldige ondersteuningsverklaringen zijn ingeleverd. Is daaraan voldaan, dan is het definitieve verzoek toegelaten en volgt een referendum.

De onafhankelijke Referendumcommissie stelt in overleg met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de dag van stemming vast. Op het stembiljet komt de vraag te staan of de kiezer voor of tegen de aan het referendum onderworpen wet is. De Referendumcommissie bepaalt hoe de wet op het stembiljet wordt aangeduid, en verschaft informatie over een aan een referendum onderworpen wet of over de tekst van een verdrag. Tevens verleent de Referendumcommissie subsidies om het maatschappelijk debat over het referendum te bevorderen.

De uitslag van een referendum is geldig, indien de opkomst bij het referendum ten minste dertig procent van het totale aantal kiesgerechtigden bedraagt.

¹ Een opsomming van de wetten die niet referendabel zijn, is te vinden in de Wet Raadgevend Referendum artikel 5.

Totstandkoming raadgevend referendum Associatieovereenkomst met Oekraïne

De Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en Oekraïne was de eerste wet waarvoor een groot aantal verzoeken werd ingediend. Op 13 augustus 2015 stelde de voorzitter van de Kiesraad vast dat er 14.441 verzoeken waren ingeleverd met betrekking tot deze Associatieovereenkomst, waarvan er 13.480 geldig waren.

Na de eerste inleidende fase ging 18 augustus de definitieve fase van start waarin 300.000 geldige ondersteuningsverklaringen moesten worden ingeleverd. De termijn voor inleveren sloot zes weken later, op 28 september. De Kiesraad stelde in een openbare zitting op 14 oktober 2015 vast dat er 472.849 ondersteuningsverklaringen waren afgelegd. Daarvan waren er 577 te vroeg of te laat binnengekomen of niet op het juiste formulier ingediend. Van de 472.272 op juiste wijze ingediende verzoeken, stelde de Kiesraad vast dat er 427.939 geldig waren.

Nadat de Kiesraad had vastgesteld dat het definitieve verzoek tot het houden van een referendum was toegelaten, heeft de Referendumcommissie de datum voor het referendum vastgesteld op woensdag 6 april. Tevens heeft de commissie de vraag geformuleerd die op het stembiljet staat: Bent u voor of tegen de wet tot goedkeuring van de Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en Oekraïne?

Het kiesrecht

Kiesgerechtigd voor het referendum zijn degenen die ook het kiesrecht voor de Tweede Kamer bezitten. Dat betekent dat zij op de vierenvestigste dag voor de dag van stemming Nederlander zijn, op de dag van stemming de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt en niet zijn uitgesloten van het kiesrecht. Nederlandse inwoners van de eilanden Aruba, Curaçao of Sint Maarten bezitten alleen kiesrecht wanneer zij tenminste tien jaar ingezetene van Nederland zijn geweest of in Nederlandse openbare dienst op één van deze eilanden werkzaam zijn (evenals hun partner en kinderen).

Nederlandse kiesgerechtigden woonachtig in het buitenland moeten bij het college van burgemeester en wethouders van Den Haag, bij het hoofd van de consulaire post waaronder de woonplaats van de verzoeker valt, of bij de vertegenwoordiger van Nederland in Aruba, Curaçao of Sint Maarten schriftelijk een verzoek indienen tot registratie als kiesgerechtigde. Tegelijk met het registratieverzoek geeft de verzoeker aan of hij per brief, bij volmacht of in persoon in Nederland wil stemmen.

Organisatie van de verkiezing en vaststelling van de uitslag

Nederland is in twintig kieskringen verdeeld. Deze kieskringen spelen een belangrijke rol bij het verwerken van de uitslagen. Het hoofdstembureau van elke kieskring stelt de stemtotalen van de kieskring vast. Het daarvan opgemaakte proces-verbaal wordt naar de Kiesraad overgebracht. De Kiesraad stelt als centraal stembureau vervolgens de uitslag van heel Nederland vast.

Volgens de Kieswet dient elke gemeente minimaal één stembureau in te richten. In de praktijk stellen gemeenten veel meer stembureaus in. Een norm voor het aantal kiesgerechtigden per stembureau ontbreekt. Tot 1989 stond in de Kieswet dat een

stembureau in de regel niet meer dan 1200 kiesgerechtigden telde. Sinds de wijziging van de Kieswet in dat jaar ontbreekt een normering.

Het uitbrengen van een stem

Een kiezer kan zijn stem uitbrengen in een stembureau naar keuze binnen de eigen gemeente. Bij het uitbrengen van zijn stem dient hij zich te legitimeren met een geldig identiteitsdocument, waarbij zij aangetekend dat een 'geldig identiteitsdocument' hier ook een maximaal vijf jaar verlopen identiteitsbewijs mag zijn.

Kerngegevens van het raadgevend referendum

Uitslag

Het aantal kiesgerechtigden bedraagt 12.862.658. De opkomst bedraagt 4.151.613 of wel 32,28 procent. Hiermee is de opkomstdrempel van 30% gehaald.

Van het totaal aantal uitgebrachte stemmen zijn er 4.113.613 geldig en 38.000 ongeldig. Van de geldige stemmen zijn 32.344 blanco. Er zijn 1.571.874 stemmen vóór de Wet tot goedkeuring van de Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en Oekraïne uitgebracht. Dit is 38,2 procent van het totaal aantal geldig uitgebrachte stemmen. En er zijn 2.509.395 stemmen tegen deze wet uitgebracht. Dat is 61,0 procent van het totaal aantal geldig uitgebrachte stemmen. Omdat het percentage tegenstemmers bij dit referendum groter is dan het percentage voorstemmers is er dus sprake van een raadgevende uitspraak tot afwijzing.

Hoogste en laagste opkomst

De hoogste opkomst was in de gemeente Rozendaal (Gelderland) met 49,1% en de laagste op Sint Eustatius met 2,6%.

Hoogste en laagste percentage voor- en tegenstemmers

De meeste voorstemmers waren verhoudingsgewijs in Wageningen met 62,4% van de geldige stemmen en de minste in Urk met 16,4%. Omgekeerd waren relatief de meeste tegenstemmers in Urk met 83,3% van de geldige stemmen en de minste in Wageningen met 36,0%. Opgaven per gemeente zijn te vinden in bijlage 1. De data zijn vindt u tevens op de website van de Kiesraad: [Nieuwsbericht met bijlagen uitslagen referendum gemeenten](#)

Kiezers in het buitenland

Het aantal geregistreerde kiesgerechtigden met een woonplaats buiten Nederland bedroeg 16.403. Het aantal briefstemmers bedroeg 11.804 (72,0%). Het aantal Nederlandse kiezers in het buitenland dat bij volmacht of zelf, in persoon, in Nederland heeft gestemd is niet bekend. De briefstemmers hebben als volgt gestemd:

	Aantal	%
Stemmen voor	6179	52,3
Stemmen tegen	5553	47,0
Blanco	50	0,4
Ongeldig	22	0,2
Totaal	11804	99,9

Aantal stembureaus

De kiesgerechtigden konden in 8.379 stembureaus hun stem uitbrengen. Dat waren 982 stembureaus minder (oftewel 10,5% minder) dan tijdens de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2014. In onderstaande tabel is het totaal aantal stembureaus voor de laatste vier verkiezingen weergegeven. De gemeenteraadsverkiezingen van 2014 zijn niet in de tabel opgenomen, omdat in een aantal gemeenten geen verkiezingen werden gehouden wegens een herindeling.

Verkiezing	Jaar	Aantal stembureaus
Tweede Kamer	2012	9521
Europees Parlement	2014	9361
Provinciale Staten	2015	9277
Referendum	2016	8379

In bijlage 2 is het aantal stembureaus per gemeente opgenomen. Zie [Nieuwsbericht met bijlagen uitslagen referendum gemeenten](#)

Bijlage 1. Uitslag referendum per gemeente

Onderstaande gegevens alsmede gegevens over het aantal blanco en ongeldige stemmen zijn te downloaden van de website van de Kiesraad,

	Kiesger.	Geldig	Opkomst	%	Voor	%	Tegen	%
Groningen								
Appingedam	9601	2716	2745	28,6	927	34,1	1778	65,5
Bedum	8157	2932	2948	36,1	1500	51,2	1415	48,3
Bellingwedde	7256	2584	2604	35,9	744	28,8	1834	71,0
De Marne	8036	2652	2682	33,4	1191	44,9	1448	54,6
Delfzijl	19948	5765	5805	29,1	1793	31,1	3944	68,4
Eemsmond	12417	4272	4312	34,7	1749	40,9	2498	58,5
Groningen	157810	50225	50472	32,0	26682	53,1	22755	45,3
Grootegast	9262	2745	2761	29,8	986	35,9	1744	63,5
Haren	14690	6214	6253	42,6	3536	56,9	2607	42,0
Hoogezand-Sappemeer	26901	7307	7353	27,3	2397	32,8	4876	66,7
Leek	15115	5036	5063	33,5	2148	42,7	2862	56,8
Loppersum	7892	2705	2721	34,5	1307	48,3	1381	51,1
Marum	8019	2537	2557	31,9	967	38,1	1559	61,5
Menterwolde	9773	2805	2834	29,0	846	30,2	1953	69,6
Oldambt	30777	9605	9682	31,5	3159	32,9	6408	66,7
Pekela	9827	3010	3031	30,8	674	22,4	2335	77,6
Slochteren	12209	3944	3962	32,5	1681	42,6	2232	56,6
Stadskanaal	25742	6977	7032	27,3	2240	32,1	4717	67,6
Ten Boer	5567	2056	2070	37,2	941	45,8	1093	53,2
Veendam	21773	6353	6415	29,5	2007	31,6	4316	67,9
Vlagtwedde	12670	4202	4221	33,3	1154	27,5	3040	72,3
Winsum	10473	3731	3746	35,8	1886	50,5	1810	48,5
Zuidhorn	14103	5361	5396	38,3	2872	53,6	2458	45,8
Friesland								
Achtkarspelen	21498	6529	6566	30,5	2082	31,9	4417	67,7
Ameland	2772	1064	1069	38,6	452	42,5	608	57,1
Dantumadiel	14828	4565	4599	31,0	1546	33,9	3005	65,8
De Fryske Marren	39651	14346	14450	36,4	5634	39,3	8571	59,7
Dongeradeel	18517	6153	6191	33,4	2529	41,1	3589	58,3
Ferwerderadiel	6624	2140	2151	32,5	820	38,3	1300	60,7
Franekeradeel	15717	5056	5081	32,3	2013	39,8	3016	59,7
Harlingen	12268	4381	4415	36,0	1454	33,2	2894	66,1
Heerenveen	39073	12979	13074	33,5	5272	40,6	7587	58,5
het Bildt	7974	2546	2556	32,1	942	37,0	1588	62,4
Kollumerland en Nieuwkruisland	9970	3113	3137	31,5	1106	35,5	1992	64,0
Leeuwarden	84563	27599	27825	32,9	11338	41,1	16028	58,1

	Kiesger.	Geldig	Opkomst	%	Voor	%	Tegen	%
Leeuwarderadeel	8072	3000	3026	37,5	1223	40,8	1758	58,6
Littenseradiel	8271	3017	3039	36,7	1450	48,1	1545	51,2
Menameradiel	10462	3546	3568	34,1	1506	42,5	2018	56,9
Ooststellingwerf	20317	7027	7083	34,9	2488	35,4	4488	63,9
Opsterland	23193	7687	7738	33,4	3091	40,2	4556	59,3
Schiermonnikoog	749	346	353	47,1	172	49,7	173	50,0
Smallingerland	42854	14933	15110	35,3	5685	38,1	9145	61,2
Súdwest-Fryslân	64917	23133	23277	35,9	9120	39,4	13870	60,0
Terschelling	4021	1565	1573	39,1	592	37,8	967	61,8
Tytsjerksteradiel	24688	8687	8764	35,5	3421	39,4	5210	60,0
Vlieland	864	404	406	47,0	234	57,9	167	41,3
Weststellingwerf	20238	6944	6990	34,5	2451	35,3	4458	64,2
Drenthe								
Aa en Hunze	20402	7158	7201	35,3	3227	45,1	3891	54,4
Assen	51498	16317	16434	31,9	7290	44,7	8902	54,6
Borger-Odoorn	20493	6816	6879	33,6	2370	34,8	4407	64,7
Coevorden	27833	9246	9315	33,5	3746	40,5	5458	59,0
De Wolden	18785	6560	6645	35,4	2781	42,4	3742	57,0
Emmen	84836	25622	25816	30,4	8262	32,2	17224	67,2
Hoogeveen	42436	13874	13968	32,9	4448	32,1	9373	67,6
Meppel	25250	8570	8652	34,3	3163	36,9	5343	62,3
Midden-Drenthe	26310	9254	9299	35,3	3776	40,8	5431	58,7
Noordenveld	24661	8991	9083	36,8	4241	47,2	4694	52,2
Tynaarlo	25584	9424	9472	37,0	4991	53,0	4370	46,4
Westerveld	15299	5768	5819	38,0	2401	41,6	3336	57,8
Overijssel								
Almelo	54241	14984	15156	27,9	5328	35,6	9565	63,8
Borne	17207	5744	5790	33,6	2451	42,7	3276	57,0
Dalfsen	21453	7022	7082	33,0	3274	46,6	3704	52,7
Deventer	74382	22997	23245	31,3	10480	45,6	12247	53,3
Dinkelland	20157	5668	5733	28,4	2482	43,8	3163	55,8
Enschede	119584	34156	34382	28,8	13471	39,4	20317	59,5
Haaksbergen	19019	5617	5685	29,9	2240	39,9	3349	59,6
Hardenberg	45586	14245	14366	31,5	5514	38,7	8660	60,8
Hellendoorn	27858	8747	8799	31,6	3656	41,8	5026	57,5
Hengelo	62239	19721	19929	32,0	7470	37,9	12121	61,5
Hof van Twente	27460	9254	9335	34,0	4135	44,7	5060	54,7
Kampen	38519	13175	13254	34,4	5192	39,4	7896	59,9
Losser	17632	5296	5319	30,2	1919	36,2	3355	63,3
Oldenzaal	24810	7498	7580	30,6	2972	39,6	4479	59,7
Olst-Wijhe	14002	4139	4170	29,8	1871	45,2	2231	53,9
Ommen	13421	4664	4710	35,1	2190	47,0	2428	52,1
Raalte	28845	8173	8246	28,6	3765	46,1	4314	52,8
Rijssen-Holten	28013	8266	8320	29,7	2993	36,2	5209	63,0

	Kiesger.	Geldig	Opkomst	%	Voor	%	Tegen	%
Staphorst	11743	3869	3892	33,1	1065	27,5	2790	72,1
Steenwijkerland	33782	11894	11985	35,5	4494	37,8	7324	61,6
Tubbergen	16144	4495	4547	28,2	1789	39,8	2683	59,7
Twenterand	25614	7558	7623	29,8	2728	36,1	4784	63,3
Wierden	18478	6055	6109	33,1	2490	41,1	3522	58,2
Zwartewaterland	16111	4801	4837	30,0	1886	39,3	2894	60,3
Zwolle	95218	30968	31283	32,9	15127	48,8	15490	50,0
Flevoland								
Almere	142217	44116	44277	31,1	12664	28,7	31156	70,6
Dronten	30135	11185	11252	37,3	4028	36,0	7107	63,5
Lelystad	56337	19168	19261	34,2	5711	29,8	13347	69,6
Noordoostpolder	33438	11630	11767	35,2	4419	38,0	7135	61,3
Urk	12975	4666	4684	36,1	763	16,4	3885	83,3
Zeewolde	15419	5993	6035	39,1	1771	29,6	4179	69,7
Gelderland								
Aalten	20864	6334	6385	30,6	2645	41,8	3640	57,5
Apeldoorn	123931	39989	40218	32,5	16568	41,4	23132	57,8
Arnhem	116685	32009	32265	27,7	14162	44,2	17522	54,7
Barneveld	40367	13617	13742	34,0	4016	29,5	9521	69,9
Berg en Dal	27777	9197	9334	33,6	3807	41,4	5311	57,7
Berkelland	35165	11209	11302	32,1	4642	41,4	6494	57,9
Beuningen	19805	6475	6517	32,9	2299	35,5	4128	63,8
Bronckhorst	29164	9146	9233	31,7	4104	44,9	4967	54,3
Brummen	16710	5371	5421	32,4	2069	38,5	3271	60,9
Buren	20319	7139	7198	35,4	2316	32,4	4781	67,0
Culemborg	20802	7039	7073	34,0	2864	40,7	4092	58,1
Doesburg	8976	3005	3026	33,7	1138	37,9	1852	61,6
Doetinchem	44211	13527	13631	30,8	5371	39,7	8039	59,4
Druten	14252	4453	4480	31,4	1602	36,0	2813	63,2
Duiven	19723	6484	6579	33,4	2239	34,5	4219	65,1
Ede	84523	28146	28484	33,7	11048	39,3	16914	60,1
Elburg	17261	5604	5640	32,7	1989	35,5	3594	64,1
Epe	25651	8486	8564	33,4	3214	37,9	5198	61,3
Ermelo	20811	7498	7545	36,3	3203	42,7	4247	56,6
Geldermalsen	19894	7665	7711	38,8	2319	30,3	5294	69,1
Harderwijk	34402	11279	11377	33,1	4407	39,1	6801	60,3
Hatterij	9162	3279	3300	36,0	1692	51,6	1562	47,6
Heerde	14614	4666	4724	32,3	1933	41,4	2706	58,0
Heumen	12752	4575	4607	36,1	2143	46,8	2389	52,2
Lingewaal	8529	2941	2961	34,7	988	33,6	1930	65,6
Lingewaard	35670	11193	11262	31,6	4253	38,0	6749	60,3
Lochem	26531	9156	9231	34,8	4616	50,4	4449	48,6
Maasdriel	18277	5852	5947	32,5	1694	28,9	4122	70,4
Montferland	28037	8582	8645	30,8	2931	34,2	5615	65,4
Neder-Betuwe	16836	4657	4678	27,8	1207	25,9	3432	73,7

	Kiesger.	Geldig	Opkomst	%	Voor	%	Tegen	%
Neerijnen	9034	3016	3040	33,7	865	28,7	2131	70,7
Nijkerk	30811	10678	10744	34,9	3642	34,1	6958	65,2
Nijmegen	134590	41315	41564	30,9	21975	53,2	18631	45,1
Nunspeet	20366	6968	7019	34,5	2342	33,6	4607	66,1
Oldebroek	17638	5138	5166	29,3	1894	36,9	3210	62,5
Oost Gelre	23107	7009	7074	30,6	2855	40,7	4100	58,5
Oude IJsselstreek	31079	9217	9304	29,9	3476	37,7	5679	61,6
Overbetuwe	35766	11351	11443	32,0	4672	41,2	6605	58,2
Putten	18522	6393	6455	34,9	2315	36,2	4048	63,3
Renkum	24730	9569	9687	39,2	4871	50,9	4622	48,3
Rheden	34836	12646	12738	36,6	5359	42,4	7170	56,7
Rijnwaarden	8577	2596	2655	31,0	839	32,3	1746	67,3
Rozendaal	1162	568	571	49,1	350	61,6	215	37,9
Scherpenzeel	7055	2492	2513	35,6	743	29,8	1740	69,8
Tiel	31046	9056	9140	29,4	2793	30,8	6223	68,7
Voorst	19063	5972	6023	31,6	2595	43,5	3338	55,9
Wageningen	27438	10583	10668	38,9	6609	62,4	3806	36,0
West Maas en Waal	14767	4795	4839	32,8	1482	30,9	3288	68,6
Westervoort	11889	3884	3922	33,0	1235	31,8	2621	67,5
Wijchen	31652	9910	9989	31,6	3874	39,1	5948	60,0
Winterswijk	22378	6466	6554	29,3	2686	41,5	3723	57,6
Zaltbommel	20196	6464	6511	32,2	2400	37,1	4012	62,1
Zevenaar	25759	8450	8660	33,6	3206	37,9	5173	61,2
Zutphen	36331	12359	12549	34,5	5621	45,5	6589	53,3
Utrecht								
Amersfoort	112895	37810	38256	33,9	17341	45,9	20078	53,1
Baarn	19105	7435	7490	39,2	3215	43,2	4158	55,9
Bunnik	11285	4604	4641	41,1	2507	54,5	2040	44,3
Bunschoten	15200	5037	5069	33,3	1550	30,8	3465	68,8
De Bilt	32648	13013	13187	40,4	6469	49,7	6403	49,2
De Ronde Venen	32693	12961	13120	40,1	4571	35,3	8318	64,2
Eemnes	6814	2922	2942	43,2	1093	37,4	1812	62,0
Houten	35929	13161	13246	36,9	5805	44,1	7225	54,9
IJsselstein	25454	8359	8419	33,1	2957	35,4	5341	63,9
Leusden	22682	8854	8932	39,4	3698	41,8	5075	57,3
Lopik	10685	3774	3800	35,6	1197	31,7	2565	68,0
Montfoort	10301	3857	3887	37,7	1425	36,9	2398	62,2
Nieuwegein	47663	14696	14819	31,1	4700	32,0	9897	67,3
Oudewater	7748	2602	2627	33,9	936	36,0	1645	63,2
Renswoude	3641	1311	1321	36,3	344	26,2	963	73,5
Rhenen	14705	4956	4998	34,0	1797	36,3	3134	63,2
Soest	34600	13307	13387	38,7	5499	41,3	7696	57,8
Stichtse Vecht	48868	18022	18149	37,1	6901	38,3	10982	60,9
Utrecht	248776	76129	76671	30,8	43678	57,4	31022	40,7
Utrechtse Heuvelrug	37591	14666	14774	39,3	6953	47,4	7606	51,9

	Kiesger.	Geldig	Opkomst	%	Voor	%	Tegen	%
Veenendaal	47635	15804	15997	33,6	5179	32,8	10521	66,6
Vianen	15015	5007	5072	33,8	1653	33,0	3331	66,5
Wijk bij Duurstede	18177	6562	6613	36,4	2398	36,5	4126	62,9
Woerden	38418	13473	13555	35,3	5524	41,0	7838	58,2
Woudenberg	9334	3411	3435	36,8	1245	36,5	2141	62,8
Zeist	46622	16330	16570	35,5	7722	47,3	8451	51,8
Noord-Holland								
Aalsmeer	22591	8584	8679	38,4	2805	32,7	5716	66,6
Alkmaar	82487	28638	28948	35,1	10561	36,9	17885	62,5
Amstelveen	59599	22463	22768	38,2	9599	42,7	12670	56,4
Amsterdam	583924	156959	158067	27,1	82798	52,8	72213	46,0
Beemster	7055	2799	2819	40,0	1027	36,7	1755	62,7
Bergen (NH)	24044	10235	10383	43,2	4200	41,0	5979	58,4
Beverwijk	29637	9268	9361	31,6	2879	31,1	6360	68,6
Blaricum	7509	3174	3196	42,6	1359	42,8	1795	56,6
Bloemendaal	16858	7443	7508	44,5	3985	53,5	3424	46,0
Castricum	27494	11618	11791	42,9	4837	41,6	6710	57,8
Den Helder	44415	14686	14845	33,4	4057	27,6	10578	72,0
Diemen	19833	6303	6358	32,1	2418	38,4	3838	60,9
Drechterland	14748	5709	5759	39,0	2060	36,1	3622	63,4
Edam-Volendam	27504	12153	12243	44,5	2512	20,7	9609	79,1
Enkhuizen	14151	5206	5230	37,0	1693	32,5	3469	66,6
Gooise Meren	41688	16050	16191	38,8	7852	48,9	8100	50,5
Haarlem	117081	38345	38707	33,1	17498	45,6	20468	53,4
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	4426	1626	1636	37,0	532	32,7	1087	66,9
Haarlemmermeer	106043	38431	38875	36,7	12263	31,9	25995	67,6
Heemskerk	30451	10976	11053	36,3	3600	32,8	7312	66,6
Heemstede	20286	8004	8082	39,8	4272	53,4	3684	46,0
Heerhugowaard	40029	13948	14121	35,3	4407	31,6	9472	67,9
Heiloo	17803	7580	7670	43,1	3372	44,5	4149	54,7
Hilversum	64686	23222	23417	36,2	9947	42,8	13103	56,4
Hollands Kroon	36359	13529	13697	37,7	4216	31,2	9271	68,5
Hoorn	54442	18808	18927	34,8	6206	33,0	12479	66,3
Huizen	31971	12256	12347	38,6	4445	36,3	7734	63,1
Koggenland	17200	6574	6612	38,4	2505	38,1	4058	61,7
Landsmeer	8534	3424	3451	40,4	1154	33,7	2247	65,6
Langedijk	21020	8050	8098	38,5	2900	36,0	5117	63,6
Laren	8508	3665	3689	43,4	1554	42,4	2092	57,1
Medemblik	33044	11945	12051	36,5	4097	34,3	7799	65,3
Oostzaan	7405	2920	2943	39,7	783	26,8	2126	72,8
Opmeer	8779	3222	3274	37,3	1199	37,2	2004	62,2
Ouder-Amstel	9931	4025	4075	41,0	1827	45,4	2180	54,2
Purmerend	62298	21282	21421	34,4	5627	26,4	15555	73,1
Schagen	35964	12798	13006	36,2	5066	39,6	7675	60,0
Stede Broec	16353	6045	6089	37,2	1812	30,0	4214	69,7

	Kiesger.	Geldig	Opkomst	%	Voor	%	Tegen	%
Texel	10769	4232	4254	39,5	1801	42,6	2415	57,1
Uitgeest	10177	4138	4169	41,0	1521	36,8	2601	62,9
Uithoorn	21566	8056	8123	37,7	2830	35,1	5179	64,3
Velsen	51759	18422	18576	35,9	5878	31,9	12473	67,7
Waterland	13490	5835	5907	43,8	2144	36,7	3666	62,8
Weesp	14116	5187	5228	37,0	2059	39,7	3093	59,6
Wijdmeren	18257	7433	7504	41,1	2760	37,1	4636	62,4
Wormerland	12336	4717	4768	38,7	1580	33,5	3121	66,2
Zaanstad	113410	37283	37705	33,2	11324	30,4	25766	69,1
Zandvoort	13278	5040	5097	38,4	1344	26,7	3679	73,0
Zuid-Holland								
Alblasserdam	14786	4813	4886	33,0	1292	26,8	3501	72,7
Albrandswaard	18890	6820	6876	36,4	1934	28,4	4835	70,9
Alphen aan den Rijn	81786	28806	29010	35,5	10196	35,4	18390	63,8
Barendrecht	35406	12229	12310	34,8	3658	29,9	8497	69,5
Binnenmaas	22792	8280	8338	36,6	2463	29,7	5753	69,5
Bodegraven-Reeuwijk	25292	9365	9428	37,3	3587	38,3	5709	61,0
Brielle	13179	5000	5044	38,3	1401	28,0	3573	71,5
Capelle aan den IJssel	50566	15252	15442	30,5	4410	28,9	10743	70,4
Cromstrijen	10203	3792	3821	37,4	1078	28,4	2704	71,3
Delft	74316	26184	26369	35,5	12458	47,6	13301	50,8
Dordrecht	89104	26845	27228	30,6	8881	33,1	17740	66,1
Giessenlanden	11186	4153	4191	37,5	1535	37,0	2595	62,5
Goeree-Overflakkee	37808	12940	13040	34,5	3548	27,4	9350	72,3
Gorinchem	26375	7960	8016	30,4	2685	33,7	5214	65,5
Gouda	53298	18070	18184	34,1	7195	39,8	10706	59,2
Hardinxveld- Giessendam	13321	4273	4300	32,3	1310	30,7	2935	68,7
Hellevoetsluis	30318	10577	10661	35,2	2339	22,1	8203	77,6
Hendrik-Ido-Ambacht	21859	7167	7254	33,2	2117	29,5	5008	69,9
Hillegom	15992	6572	6627	41,4	2166	33,0	4377	66,6
Kaag en Braassem	20216	7469	7566	37,4	2587	34,6	4836	64,7
Katwijk	47594	17535	17650	37,1	4645	26,5	12804	73,0
Korendijk	8381	2876	2894	34,5	815	28,3	2052	71,3
Krimpen aan den IJssel	22393	8493	8554	38,2	2651	31,2	5802	68,3
Krimpenerwaard	42209	15734	15826	37,5	5117	32,5	10501	66,7
Lansingerland	42559	15023	15108	35,5	5291	35,2	9652	64,2
Leerdam	15659	4605	4643	29,7	1381	30,0	3209	69,7
Leiden	91696	32085	32457	35,4	17183	53,6	14439	45,0
Leiderdorp	20563	7784	7920	38,5	3268	42,0	4464	57,3
Leidschendam- Voorburg	56036	20996	21202	37,8	8535	40,7	12283	58,5
Lisse	17414	6917	6959	40,0	2283	33,0	4601	66,5
Maassluis	24673	8467	8580	34,8	2521	29,8	5905	69,7
Midden-Delfland	14403	5415	5471	38,0	2146	39,6	3221	59,5

	Kiesger.	Geldig	Opkomst	%	Voor	%	Tegen	%
Molenwaard	21323	7677	7720	36,2	2789	36,3	4837	63,0
Nieuwkoop	21389	7337	7418	34,7	2353	32,1	4950	67,5
Nissewaard	67014	22677	22856	34,1	4566	20,1	18035	79,5
Noordwijk	19731	7826	7882	39,9	2541	32,5	5249	67,1
Noordwijkerhout	12157	4875	4904	40,3	1536	31,5	3298	67,7
Oegstgeest	16870	6996	7041	41,7	3762	53,8	3168	45,3
Oud-Beijerland	18386	6357	6399	34,8	1840	28,9	4457	70,1
Papendrecht	24884	8365	8429	33,9	2379	28,4	5936	71,0
Pijnacker-Nootdorp	37275	13321	13432	36,0	4923	37,0	8294	62,3
Ridderkerk	35982	12131	12228	34,0	3367	27,8	8707	71,8
Rijswijk	38018	13237	13372	35,2	4703	35,5	8431	63,7
Rotterdam	451354	109155	110150	24,4	38229	35,0	69739	63,9
Schiedam	55696	15479	15657	28,1	4157	26,9	11221	72,5
's-Gravenhage	364556	110711	112013	30,7	46536	42,0	63284	57,2
Sliedrecht	18938	6162	6248	33,0	1719	27,9	4409	71,6
Strijen	7118	2621	2636	37,0	750	28,6	1867	71,2
Teylingen	26999	10622	10685	39,6	4114	38,7	6451	60,7
Vlaardingingen	54333	17180	17319	31,9	4671	27,2	12413	72,3
Voorschoten	18660	7540	7587	40,7	3659	48,5	3818	50,6
Waddinxveen	19932	6942	7021	35,2	2376	34,2	4520	65,1
Wassenaar	17595	7499	7558	43,0	3048	40,6	4409	58,8
Westland	78297	27703	28078	35,9	7988	28,8	19559	70,6
Westvoorne	11475	4605	4642	40,5	1401	30,4	3179	69,0
Zederik	10531	3519	3545	33,7	1301	37,0	2197	62,4
Zoetermeer	95025	32325	32594	34,3	9844	30,5	22331	69,1
Zoeterwoude	6463	2366	2385	36,9	895	37,8	1455	61,5
Zuidplas	31173	10845	10955	35,1	3679	33,9	7103	65,5
Zwijndrecht	34497	11015	11148	32,3	3175	28,8	7792	70,7
Zeeland								
Borsele	17172	5467	5501	32,0	1764	32,3	3670	67,1
Goes	29231	8927	9069	31,0	3409	38,2	5455	61,1
Hulst	20051	5749	5812	29,0	1821	31,7	3910	68,0
Kapelle	9495	3320	3353	35,3	1216	36,6	2085	62,8
Middelburg	36753	11017	11191	30,4	4762	43,2	6191	56,2
Noord-Beveland	5910	2166	2176	36,8	772	35,6	1368	63,2
Reimerswaal	15494	4730	4767	30,8	1278	27,0	3436	72,6
Schouwen-Duiveland	26916	9817	9896	36,8	3439	35,0	6322	64,4
Sluis	17687	5488	5577	31,5	1700	31,0	3757	68,5
Terneuzen	40676	11885	12060	29,6	3743	31,5	8094	68,1
Tholen	19052	5877	5925	31,1	1355	23,1	4510	76,7
Veere	17199	5729	5766	33,5	2475	43,2	3223	56,3
Vlissingen	35236	10138	10185	28,9	3119	30,8	6942	68,5

Noord-Brabant

		Kiesger.	Geldig	Opkomst	%	Voor	%	Tegen	%
Aalburg	9677	3183	3197	33,0	844	26,5	2318	72,8	
Alphen-Chaam	7777	2354	2384	30,7	901	38,3	1439	61,1	
Asten	12707	3975	3999	31,5	1374	34,6	2560	64,4	
Baarle-Nassau	5177	1559	1576	30,4	468	30,0	1084	69,5	
Bergeijk	14295	3887	3958	27,7	1407	36,2	2455	63,2	
Bergen op Zoom	50687	14389	14612	28,8	4857	33,8	9451	65,7	
Bernheze	22889	6290	6330	27,7	2260	35,9	3992	63,5	
Best	21991	6809	6866	31,2	2501	36,7	4239	62,3	
Bladel	15518	4338	4366	28,1	1515	34,9	2787	64,2	
Boekel	7741	2128	2151	27,8	721	33,9	1383	65,0	
Boxmeer	22182	7988	8063	36,3	2768	34,7	5158	64,6	
Boxtel	23376	6684	6779	29,0	2662	39,8	3963	59,3	
Breda	138527	39428	39976	28,9	16821	42,7	22212	56,3	
Cranendonck	16067	4773	4809	29,9	1429	29,9	3316	69,5	
Cuijk	19066	5856	5906	31,0	2123	36,3	3675	62,8	
Deurne	25094	6968	7023	28,0	2353	33,8	4538	65,1	
Dongen	19821	5529	5590	28,2	2035	36,8	3451	62,4	
Drimmelen	21230	6266	6388	30,1	2184	34,9	4040	64,5	
Eersel	14711	4203	4286	29,1	1692	40,3	2480	59,0	
Eindhoven	163856	45224	45803	28,0	17967	39,7	26676	59,0	
Etten-Leur	32731	9265	9336	28,5	3129	33,8	6068	65,5	
Geertruidenberg	16972	5054	5103	30,1	1653	32,7	3375	66,8	
Geldrop-Mierlo	30256	9736	9813	32,4	3588	36,9	6075	62,4	
Gemert-Bakel	22781	5897	5933	26,0	1856	31,5	3989	67,6	
Gilze en Rijen	19894	5959	6011	30,2	2163	36,3	3745	62,8	
Goirle	18061	5120	5169	28,6	2021	39,5	3051	59,6	
Grave	9618	3649	3688	38,3	1193	32,7	2430	66,6	
Haaren	10822	3082	3099	28,6	1355	44,0	1711	55,5	
Halderberge	23235	6679	6748	29,0	2182	32,7	4459	66,8	
Heeze-Leende	12396	3932	3979	32,1	1705	43,4	2189	55,7	
Helmond	65311	17017	17224	26,4	4911	28,9	11971	70,3	
Heusden	33391	10320	10400	31,1	3669	35,6	6576	63,7	
Hilvarenbeek	11947	3517	3531	29,6	1499	42,6	1979	56,3	
Laarbeek	17114	4705	4755	27,8	1599	34,0	3065	65,1	
Landerd	11857	3515	3541	29,9	1247	35,5	2233	63,5	
Loon op Zand	18049	5333	5370	29,8	1690	31,7	3624	68,0	
Mill en Sint Hubert	8573	2926	2952	34,4	950	32,5	1950	66,6	
Moerdijk	28535	8724	8815	30,9	2701	31,0	5976	68,5	
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	18011	6583	6630	36,8	3003	45,6	3503	53,2	
Oirschot	14425	4188	4217	29,2	1536	36,7	2613	62,4	
Oisterwijk	20140	5831	5876	29,2	2453	42,1	3336	57,2	
Oosterhout	42023	12666	12765	30,4	4484	35,4	8112	64,0	
Oss	69273	20259	20435	29,5	6691	33,0	13401	66,1	

	Kiesger.	Geldig	Opkomst	%	Voor	%	Tegen	%
Reusel-De Mierden	10056	2385	2421	24,1	860	36,1	1507	63,2
Roosendaal	58659	16566	16885	28,8	5194	31,4	11262	68,0
Rucphen	18316	4642	4669	25,5	1061	22,9	3570	76,9
Schijndel	18634	4980	5022	27,0	1624	32,6	3327	66,8
's-Hertogenbosch	117147	35088	35466	30,3	14272	40,7	20452	58,3
Sint Anthonis	9129	3095	3120	34,2	1257	40,6	1804	58,3
Sint-Michielsgestel	22010	6470	6569	29,8	2719	42,0	3670	56,7
Sint-Oedenrode	13877	4183	4230	30,5	1562	37,3	2590	61,9
Someren	14682	4225	4260	29,0	1645	38,9	2533	60,0
Son en Breugel	12544	4541	4593	36,6	1966	43,3	2530	55,7
Steenbergen	18369	5355	5388	29,3	1399	26,1	3938	73,5
Tilburg	161197	36419	36657	22,7	14851	40,8	21168	58,1
Uden	31831	10051	10133	31,8	3279	32,6	6670	66,4
Valkenswaard	24287	7058	7103	29,2	2391	33,9	4616	65,4
Veghel	28463	8312	8387	29,5	2953	35,5	5312	63,9
Veldhoven	34293	10650	10801	31,5	3782	35,5	6784	63,7
Vught	20080	6275	6335	31,5	3157	50,3	3051	48,6
Waalre	12936	4446	4543	35,1	2014	45,3	2397	53,9
Waalwijk	36313	10072	10237	28,2	3186	31,6	6823	67,7
Werkendam	20383	5962	6044	29,7	1886	31,6	4038	67,7
Woensdrecht	16201	5080	5121	31,6	1481	29,2	3581	70,5
Woudrichem	11263	3700	3724	33,1	1265	34,2	2414	65,2
Zundert	16527	3933	4014	24,3	1292	32,9	2611	66,4
Limburg								
Beek	13135	4640	4673	35,6	1433	30,9	3187	68,7
Beesel	10532	3069	3107	29,5	946	30,8	2097	68,3
Bergen (L)	10374	3013	3048	29,4	851	28,2	2146	71,2
Brunssum	22982	7264	7320	31,9	1666	22,9	5568	76,7
Echt-Susteren	25766	8142	8206	31,8	2208	27,1	5887	72,3
Eijsden-Margraten	20102	6261	6295	31,3	2366	37,8	3857	61,6
Gennep	13485	3768	3803	28,2	1319	35,0	2404	63,8
Gulpen-Wittem	9175	3873	3922	42,7	1331	34,4	2518	65,0
Heerlen	69580	20337	20722	29,8	5631	27,7	14574	71,7
Horst aan de Maas	32118	9521	9683	30,1	3367	35,4	6095	64,0
Kerkrade	35081	10466	10624	30,3	2254	21,5	8164	78,0
Landgraaf	30029	10048	10124	33,7	2183	21,7	7786	77,5
Leudal	28493	8673	8735	30,7	3257	37,6	5352	61,7
Maasgouw	19448	5875	5933	30,5	1786	30,4	4053	69,0
Maastricht	89968	28053	28455	31,6	10633	37,9	17173	61,2
Meerssen	15409	5497	5538	35,9	1853	33,7	3616	65,8
Mook en Middelaar	6192	2452	2469	39,9	1135	46,3	1298	52,9
Nederweert	13414	3943	3974	29,6	1191	30,2	2718	68,9
Nuth	12640	4169	4212	33,3	1350	32,4	2794	67,0
Onderbanken	6300	2146	2165	34,4	547	25,5	1594	74,3
Peel en Maas	33956	9213	9335	27,5	2988	32,4	6161	66,9

	Kiesger.	Geldig	Opkomst	%	Voor	%	Tegen	%
Roerdalen	16501	5308	5353	32,4	1507	28,4	3772	71,1
Roermond	43682	12323	12413	28,4	3999	32,5	8211	66,6
Schinnen	10449	3820	3836	36,7	1183	31,0	2620	68,6
Simpelveld	8423	2809	2833	33,6	848	30,2	1950	69,4
Sittard-Geleen	76766	23990	24275	31,6	7241	30,2	16599	69,2
Stein	20542	6822	6884	33,5	1665	24,4	5114	75,0
Vaals	6086	1995	2003	32,9	586	29,4	1390	69,7
Valkenburg aan de Geul	13541	4554	4579	33,8	1574	34,6	2955	64,9
Venlo	75734	20922	21228	28,0	6612	31,6	14167	67,7
Venray	32911	9532	9698	29,5	3500	36,7	5953	62,5
Voerendaal	10129	3564	3583	35,4	1218	34,2	2325	65,2
Weert	38529	12157	12295	31,9	3608	29,7	8469	69,7
Caribisch Nederland								
Bonaire	11793	402	410	3,5	141	35,1	250	62,2
Sint Eustatius	1861	48	48	2,6	25	52,1	23	47,9
Saba	885	78	78	8,8	44	56,4	33	42,3
Nederland	12862658	4113613	4151613	32,3	1571874	38,2	2509395	61,0

Bijlage 2. Aantal stembureaus per gemeente bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer 2012, Europees Parlement 2014, provinciale staten 2015 en het referendum 2016.

In de periode 2012-2016 is een aantal gemeenten opgeheven of ontstaan. Niet van alle gemeenten bestaan zodoende voor elke verkiezing opgaven. In een enkel geval is de herindeling gecompliceerd verlopen. Zo zijn met ingang van 2015 de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek samengevoegd. Gedurende het jaar 2015 werd de naam Groesbeek gevoerd en met ingang van 2016 Berg en Dal. Dit heeft tot gevolg dat Groesbeek bij de verkiezingen voor provinciale staten in 2015 een stijging in het aantal stembureaus kende van 14 tot 26.

Gemeente	TK2012	EP2014	PS2015	NR2016
Aa en Hunze	22	22	22	22
Aalburg	8	8	8	8
Aalsmeer	14	14	15	14
Aalten	18	18	18	18
Achtkarspelen	16	17	16	16
Alblasserdam	12	12	11	11
Albrandswaard	13	14	14	14
Alkmaar	51	51	63	41
Almelo	32	29	30	30
Almere	110	82	82	78
Alphen aan de Rijn	43	61	61	55
Alphen-Chaam	5	3	3	3
Ameland	4	4	4	4
Amersfoort	89	87	88	79
Amstelveen	37	36	40	37
Amsterdam	458	402	419	403
Apeldoorn	96	96	96	96
Appingedam	6	6	6	6
Arnhem	76	76	78	67
Assen	38	38	42	41
Asten	9	9	9	9
Baarle-Nassau	5	4	4	4
Baarn	15	14	14	14
Barendrecht	23	23	27	22
Barneveld	33	38	38	38
Bedum	7	7	7	7
Beek	13	13	13	13
Beemster	6	6	6	5
Beesel	6	7	8	3
Bellingwedde	11	11	11	11
Berg en Dal				23
Bergambacht	6	6		
Bergeijk	10	9	9	9
Bergen (L)	7	7	7	7
Bergen (NH)	18	18	18	18
Bergen op Zoom	33	34	34	33
Berkelland	29	29	29	29
Bernheze	16	16	15	15

Gemeente	TK2012	EP2014	PS2015	NR2016
Bernisse	9	8		
Best	14	15	15	11
Beuningen	15	15	15	10
Beverwijk	22	21	21	17
Binnenmaas	18	18	18	18
Bladel	11	9	9	7
Blaricum	5	5	5	3
Bloemendaal	16	15	15	15
Boarnsterhim	13			
Bodegraven-Reeuwijk	18	17	18	18
Boekel	6	6	6	4
Bonaire	6	6	6	6
Borger-Odoorn	23	23	21	21
Borne	14	14	14	13
Borsele	22	22	22	19
Boskoop	9			
Boxmeer	20	20	21	20
Boxtel	15	15	15	15
Breda	84	84	84	83
Brielle	10	10	11	11
Bronckhorst	27	27	27	27
Brummen	15	15	15	15
Brunssum	17	17	15	14
Bunnik	8	8	8	8
Bunschoten	11	11	11	11
Buren	17	17	16	17
Bussum	16	16	16	
Capelle aan den IJssel	32	32	32	18
Castricum	16	17	17	18
Coevorden	25	25	25	25
Cranendonck	12	12	12	12
Cromstrijen	9	9	9	9
Cuijk	17	17	17	12
Culemborg	15	15	15	13
Dalfsen	17	17	17	18
Dantumadiel	12	12	12	12
De Bilt	26	26	25	22
De Friese Meren		45	45	
De Fryske Marren				45
De Marne	15	15	10	10
De Ronde Venen	21	21	20	20
De Wolden	19	20	20	16
Delft	48	48	48	36
Delfzijl	17	17	16	16
Den Helder	31	33	32	24
Deurne	14	16	16	16
Deventer	51	51	50	50
Diemen	14	15	11	10
Dinkelland	15	15	15	15
Dirksland	6			
Doesburg	10	8	8	8
Doetinchem	34	33	33	29
Dongen	14	14	10	10

Gemeente	TK2012	EP2014	PS2015	NR2016
Dongeradeel	25	25	25	25
Dordrecht	75	65	65	63
Drechterland	11	11	11	11
Drimmelen	14	14	15	14
Dronten	17	18	18	17
Druten	9	9	9	7
Duiven	12	12	12	9
Echt-Susteren	20	20	20	13
Edam-Volendam	13	12	14	19
Ede	54	54	54	51
Eemnes	5	5	5	3
Eemsmond	14	14	14	14
Eersel	11	11	11	8
Eijsden-Margraten	21	21	16	8
Eindhoven	67	116	114	114
Elburg	10	10	10	10
Emmen	80	79	77	77
Enkhuizen	9	9	9	9
Enschede	77	77	54	54
Epe	20	20	20	20
Ermelo	16	16	16	10
Etten-Leur	22	22	15	15
Ferwerderadiel	7	7	7	7
Franekeradeel	14	14	13	13
Gaasterlân-Sleat	12			
Geertruidenberg	12	12	11	11
Geldermalsen	22	21	20	21
Geldrop-Mierlo	20	20	20	20
Gemert-Bakel	15	15	15	10
Gennep	11	9	9	8
Giessenlanden	9	9	9	9
Gilze en Rijen	12	12	12	12
Goedereede	6			
Goeree-Overflakkee		23	23	16
Goes	22	22	22	14
Goirle	13	13	13	10
Gooise Meren				29
Gorinchem	22	22	20	20
Gouda	30	31	31	32
Graafstroom	9			
Graft-De Rijk	5	5		
Grave	9	9	8	8
Groesbeek	14	14	26	
Groningen	135	135	140	124
Grootegast	10	10	10	5
Gulpen-Wittem	13	13	13	10
Haaksbergen	14	14	14	14
Haaren	6	6	6	4
Haarlem	75	75	75	75
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	3	3	3	3
Haarlemmermeer	80	81	82	81
Halderberge	15	15	15	15
Hardenberg	36	40	40	40

Gemeente	TK2012	EP2014	PS2015	NR2016
Harderwijk	22	20	26	21
Hardinxveld-Giessendam	14	14	11	11
Haren	14	15	15	15
Harenkarspel	11			
Harlingen	10	11	11	11
Hattem	6	6	6	6
Heemskerk	17	16	17	16
Heemstede	17	16	17	9
Heerde	12	12	12	6
Heerenveen	24	28	28	28
Heerhugowaard	23	25	24	24
Heerlen	46	48	47	44
Heeze-Leende	10	10	10	6
Heiloo	10	10	10	10
Hellendoorn	22	23	23	13
Hellevoetsluis	24	24	24	15
Helmond	38	38	33	29
Hendrik-Ido-Ambacht	16	17	17	17
Hengelo (O)	44	43	43	30
het Bildt	8	9	9	9
Heumen	8	8	8	5
Heusden	28	27	27	20
Hillegom	12	12	11	11
Hilvarenbeek	10	10	10	10
Hilversum	42	38	38	37
Hof van Twente	23	27	27	27
Hollands Kroon	28	23	23	22
Hoogeveen	31	31	31	31
Hoogezand-Sappemeer	22	22	22	14
Hoorn	36	36	33	25
Horst aan de Maas	21	21	21	21
Houten	22	22	22	22
Huizen	24	24	24	19
Hulst	16	16	16	15
IJsselstein	17	17	17	17
Kaag en Braassem	14	14	14	6
Kampen	26	26	26	26
Kapelle	9	9	9	6
Katwijk	34	32	33	17
Kerkrade	30	29	28	28
Koggenland	15	14	15	7
Kollumerland en Nieuwkruisland	11	11	11	11
Korendijk	6	6	6	6
Krimpen aan den IJssel	18	18	18	18
Krimpenerwaard			32	30
Laarbeek	10	11	10	6
Landerd	7	7	7	7
Landgraaf	24	24	24	23
Landsmeer	8	8	8	6
Langedijk	19	19	19	19
Lansingerland	24	23	22	22
Laren	6	6	6	4
Leek	12	15	15	15

Gemeente	TK2012	EP2014	PS2015	NR2016
Leerdam	10	10	10	5
Leeuwarden	57	67	67	60
Leeuwarderadeel	10	10	10	10
Leiden	63	63	60	44
Leiderdorp	11	11	10	10
Leidschendam-Voorburg	36	33	33	28
Lelystad	35	37	37	37
Lemsterland	10			
Leudal	23	23	23	23
Leusden	12	12	12	11
Liesveld	7			
Lingewaal	5	5	5	5
Lingewaard	20	16	16	16
Lisse	12	12	12	12
Littenseradiel	9	9	9	9
Lochem	19	19	19	19
Loon op Zand	12	12	12	12
Lopik	10	10	10	8
Loppersum	7	7	7	7
Losser	13	13	13	13
Maasdonk	5	5		
Maasdriel	13	14	13	9
Maasgouw	13	13	13	10
Maassluis	16	16	16	15
Maastricht	61	63	62	59
Marum	8	8	8	8
Medemblik	28	28	28	19
Meerssen	12	13	13	13
Menameradiel	14	14	14	9
Menterwolde	7	7	7	7
Meppel	23	23	22	10
Middelburg	29	27	27	19
Middelharnis	8			
Midden-Delfland	9	9	9	6
Midden-Drenthe	20	20	20	20
Mill en Sint Hubert	6	6	6	6
Millingen aan de Rijn	4	3		
Moerdijk	23	23	22	19
Molenwaard		23	16	13
Montferland	20	20	20	13
Montfoort	7	7	7	7
Mook en Middelaar	5	5	5	3
Muiden	4	4	4	
Naarden	8	9	9	
Neder-Betuwe	11	11	11	6
Nederlek	11	9		
Nederweert	11	10	10	8
Neerijnen	10	10	9	9
Nieuwegein	37	37	32	18
Nieuwkoop	13	14	13	10
Nieuw-Lekkerland	6			
Nijkerk	21	21	22	17
Nijmegen	100	99	80	76

Gemeente	TK2012	EP2014	PS2015	NR2016
Nissewaard			41	40
Noord-Beveland	6	6	6	6
Noordenveld	19	19	19	19
Noordoostpolder	25	25	25	25
Noordwijk	17	16	16	16
Noordwijkerhout	8	8	8	6
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	14	15	15	10
Nunspeet	14	14	14	14
Nuth	10	10	10	10
Oegstgeest	14	14	14	7
Oirschot	10	10	10	10
Oisterwijk	16	14	13	13
Oldambt	25	25	25	25
Oldebroek	12	12	12	12
Oldenzaal	18	17	17	5
Olst-Wijhe	14	14	14	14
Ommen	15	15	15	15
Onderbanken	6	6	6	6
Oost Gelre	18	18	18	18
Oosterhout	25	23	23	20
Oostflakkee	6			
Ooststellingwerf	21	21	21	21
Oostzaan	5	5	4	5
Opmeer	7	7	7	7
Opsterland	18	18	18	18
Oss	47	36	37	37
Oud-Beijerland	13	13	13	13
Oude IJsselstreek	23	23	23	23
Ouder-Amstel	7	5	5	5
Ouderkerk	6	6		
Oudewater	5	5	5	3
Overbetuwe	25	21	21	21
Papendrecht	20	17	17	13
Peel en Maas	21	21	21	21
Pekela	8	8	8	8
Pijnacker-Nootdorp	25	24	24	17
Purmerend	38	33	38	34
Putten	18	17	13	12
Raalte	23	22	22	22
Reimerswaal	14	15	15	15
Renkum	15	15	15	15
Renswoude	2	3	3	3
Reusel-De Mierden	7	5	7	5
Rheden	26	26	26	27
Rhenen	11	11	11	5
Ridderkerk	28	28	27	28
Rijnwaarden	7	7	7	7
Rijnwoude	10			
Rijssen-Holt	17	17	17	10
Rijswijk	26	26	28	27
Roerdalen	12	12	12	12
Roermond	38	38	39	39
Roosendaal	43	43	43	37

Gemeente	TK2012	EP2014	PS2015	NR2016
Rotterdam	340	341	363	291
Rozendaal	1	1	1	1
Rucphen	10	10	10	10
Saba	1	1	1	1
Schagen	9	24	24	20
Schermer	6	6		
Scherpenzeel	5	5	5	5
Schiedam	30	30	30	17
Schiermonnikoog	1	1	1	1
Schijndel	11	11	10	10
Schinnen	10	10	10	10
Schoonhoven	6	6		
Schouwen-Duiveland	28	28	28	28
's-Gravenhage	305	292	244	255
's-Hertogenbosch	88	88	92	86
Simpelveld	6	6	6	5
Sint Anthonis	11	8	8	8
Sint Eustatius	1	1	1	1
Sint-Michiëlsgestel	15	15	12	12
Sint-Oedenrode	10	10	10	10
Sittard-Geleen	51	47	47	47
Skarsterlân	23			
Sliedrecht	15	15	15	16
Slochteren	11	11	11	11
Sluis	17	17	17	17
Smallingerland	31	34	34	31
Soest	23	23	23	23
Someren	8	10	10	6
Son en Breugel	10	10	10	7
Spijkensisse	35	33		
Stadskanaal	23	23	23	17
Staphorst	9	9	9	9
Stede Broec	11	11	11	10
Steenbergen	10	10	10	10
Steenwijkerland	33	33	33	33
Stein	22	22	19	6
Stichtse Vecht	35	34	34	34
Strijen	7	7	7	7
Súdwest-Fryslân	64	66	70	54
Ten Boer	8	8	8	6
Terneuzen	29	29	29	25
Terschelling	4	4	4	4
Texel	11	11	11	11
Teylingen	16	17	17	16
Tholen	15	14	14	9
Tiel	17	17	17	17
Tilburg	74	70	68	67
Tubbergen	13	13	13	13
Twenterand	22	22	22	22
Tynaarlo	24	24	24	24
Tytsjerksteradiel	23	25	25	25
Ubbergen	9	9		
Uden	22	22	21	21

Gemeente	TK2012	EP2014	PS2015	NR2016
Uitgeest	7	7	21	7
Uithoorn	14	14	14	9
Urk	8	8	8	5
Utrecht	173	142	142	141
Utrechtse Heuvelrug	26	26	26	26
Vaals	6	6	6	6
Valkenburg aan de Geul	12	12	12	11
Valkenswaard	16	16	16	9
Veendam	17	17	17	17
Veenendaal	32	32	34	33
Veere	18	18	18	18
Veghel	22	22	22	22
Veldhoven	23	19	18	18
Velsen	33	33	33	32
Venlo	48	51	50	47
Venray	27	27	26	24
Vianen	10	10	10	10
Vlaardingen	36	39	40	37
Vlagtwedde	12	12	12	12
Vlieland	1	1	1	1
Vlissingen	31	29	27	28
Vlist	5	5		
Voerendaal	7	6	6	6
Voorschoten	15	15	15	14
Voorst	19	19	19	18
Vught	13	14	14	14
Waalre	9	9	9	4
Waalwijk	35	29	29	18
Waddinxveen	14	15	15	13
Wageningen	18	19	19	12
Wassenaar	14	13	15	15
Waterland	13	13	13	13
Weert	27	27	27	27
Weesp	10	10	10	10
Werkendam	14	14	14	14
West Maas en Waal	11	11	11	9
Westerveld	16	16	16	16
Westervoort	8	8	8	8
Westland	52	52	52	36
Weststellingwerf	22	22	22	23
Westvoorne	10	10	10	10
Wierden	13	14	14	14
Wijchen	22	22	22	14
Wijdmeren	11	11	11	11
Wijk bij Duurstede	10	10	10	10
Winsum	14	13	13	10
Winterswijk	14	14	14	14
Woensdrecht	11	11	11	11
Woerden	32	32	26	18
Wormerland	9	9	9	9
Woudenberg	5	5	5	5
Woudrichem	10	9	10	10
Zaanstad	70	60	69	64

Gemeente	TK2012	EP2014	PS2015	NR2016
Zaltbommel	16	16	16	16
Zandvoort	12	10	10	10
Zederik	8	8	8	8
Zeevang	6	6	6	
Zeewolde	11	10	11	7
Zeist	29	29	29	25
Zevenaar	19	19	19	19
Zijpe	8			
Zoetermeer	69	65	58	58
Zoeterwoude	5	5	5	3
Zuidhorn	20	20	20	20
Zuidplas	12	15	17	11
Zundert	11	11	11	11
Zutphen	25	25	25	19
Zwartewaterland	14	14	15	12
Zwijndrecht	23	24	24	17
Zwolle	67	68	68	47
Totaal Nederland	9521	9361	9277	8379